

2024Z17531

Vragen van het lid **Bruyning** (Nieuw Sociaal Contract) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *een nieuwe Gesloten Jeugdzorginstelling in Friesland* (ingezonden 6 november 2024).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het nieuwsbericht op Omroep Fryslân «Gesloten jeugdhulp in Fryslân komt terug: vijf opvangplekken in Drachten»?¹

Vraag 2

Klopt het dat Jeugdhulp Friesland (JHF) inderdaad een nieuwe gesloten jeugdzorg locatie wil openen?

Vraag 3

Hoe verhoudt de opening van deze nieuwe gesloten instelling in Drachten met het antwoord op de Kamervragen van het Lid Bruyning² omtrent de ernstige tekortkomingen in de instellingen voor gesloten jeugdzorg waar de Staatssecretaris van Ooijen stelt dat de gesloten jeugdzorg structureel beter wordt, dat instellingen in 2025 kleinschaliger worden en dat in 2030 zo dichtbij mogelijk nul gesloten plaatsingen zijn?

Vraag 4

Bent u bekend met de volgende uitspraak³: «De kinderrechter heeft gelezen en gehoord dat [de minderjarige] verblijft op een zogenoemde «hybride groep» van [instelling]. [de minderjarige] heeft zelf aan de kinderrechter laten weten dat de deur op slot is en dat zij altijd aan een begeleider moet vragen of de deur voor haar open mag. Volgens de jeugdbeschermer zou [de minderjarige] een pasje hebben waarmee ze de deur kan openen. De kinderrechter gaat ervan uit dat [de minderjarige] de waarheid heeft verteld waardoor [de minderjarige] dus feitelijk haar vrijheid wordt ontnomen. Met de verzochte machtiging tot uithuisplaatsing in een (open) accommodatie van een jeugdhulpaanbieder kunnen naar het oordeel van de kinderrechter niet dergelijke vrijheidsbeperkende maatregelen worden genomen. Daarvoor zou

¹ Omroep Fryslân, 12 september 2024, Gesloten jeugdhulp in Fryslân komt terug: vijf opvangplekken in Drachten, <https://www.omropfryslan.nl/nl/nieuws/16822391/gesloten-jeugdhulp-in-fryslan-komt-terug-vijf-opvangplekken-in-drachten>

² Aanhangsel handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1330.

³ Rechtbank Den Haag, 15 augustus 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:14809

een gesloten machtiging noodzakelijk zijn, zoals ook eerder (in voorwaardelijke vorm) het geval was bij [de minderjarige].»?

Vraag 5

In Antwoord 9 van de gestelde Kamervragen⁴ wordt gesteld dat ongerechtvaardigde of niet toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen volstrekt wordt afgekeurd en dat met het oog op een betere bescherming van jeugdigen in de gesloten jeugdhulp, de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp per 1 januari 2024 is ingevoerd waar het uitgangspunt bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen het nee, tenzij- beginsel is; kunt u aangeven welke maatregelen genomen zijn om het nee, tenzij- beginsel strikt te hanteren? Kunt u aangeven hoe het mogelijk is dat er onder uw toezicht oog in een hybride groep niet-toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen worden opgelegd? Kunt u aangeven hoe u toezicht houdt op alle instellingen, zowel gesloten als open, zodat er geen sprake meer is van niet-toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen?

Vraag 6

Kan het zo zijn dat door sluiting van de voormalige justitiële inrichtingen⁵, die nu met voorrang gesloten worden, kinderen die overgeplaatst worden in bijvoorbeeld hybride groepen niet-toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen ondergaan?

Vraag 7

Deelt u de mening dat het wenselijker zou zijn dat een minderjarige die een hulpvraag heeft en te maken heeft met problematiek die gekoppeld zijn met aanwijzingen van onderliggende psychische problematiek, in de week volgend op plaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg wordt gezien en beoordeeld door een jeugdpsychiater, op dezelfde wijze als voor een beoordeling voor de noodzaak om al dan niet zorgmachtiging te verzoeken op grond van de Wet verplichte ggz (Wvvggz)? In antwoord 12⁶ wordt gesteld dat de jeugd-ggz een grotere rol zou moeten spelen, dat er onvoldoende deskundig personeel is, dat er nog steeds te veel vrijheidsbeperkende maatregelen worden ingezet en het gebrek aan alternatieven, kunt u hierop reflecteren?

Vraag 8

Heeft u kennisgenomen van het artikel van Prof. Dr. Peer van der Helm, lector residentiële jeugdzorg van de Hogeschool Leiden en tevens verbonden aan de VU Amsterdam, op Pont Zorg en Sociaal met de titel «In een nieuwe instelling voor gesloten jeugdhulp in Friesland wel verstandig?»⁷

Vraag 9

In dit artikel van Van der Helm komen meerdere argumenten naar boven waarom een nieuwe gesloten instelling niet wenselijk is (Addink en van der Veldt constateerden in een review in 2022 al dat niet aangetoond kon worden dat de behandeling effectief was⁸. Ook internationaal is er al lang consensus dat behandeling onder dwang niet of nauwelijks werkt⁹. Dat terwijl gesloten opvang ook schade kan doen: «baat het niet dan schaad het wel», want gesloten behandeling gaat gepaard met grote risico's op verdere schade die soms niet meer te herstellen is¹⁰. Veel jongeren kregen de afgelopen jaren hiervoor zelfs schadevergoeding van het Rijk en de ervaringen uit het rapport

⁴ Aanhangsel handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1330.

⁵ Aanhangsel handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1330.

⁶ Aanhangsel handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1330.

⁷ Pont Zorg en Sociaal, 20 september 2024, Is een nieuwe instelling voor gesloten jeugdhulp in Friesland wel verstandig?, https://sociaalweb.nl/nieuws/is-een-nieuwe-instelling-voor-gesloten-jeugdhulp-in-friesland-wel-verstandig/?utm_medium=email&utm_campaign=PONT%20%7C%20Zorg%20%26%20Sociaal%20nieuwsbrief%2023-09-2024&utm_name=Nieuwsbrief%20ZSW

⁸ Nederlands Jeugdinstituut, maart 2022, 10 jaar onderzoek Longitudinale Effectmonitor JeugdzorgPlus, <https://www.nji.nl/uploads/2021-06/Kijk-op-JeugdzorgPlus.pdf>

⁹ APA PsycNet, <https://psycnet.apa.org/record/2008-11635-002>

¹⁰ Nederlands Jeugdinstituut, maart 2022, 10 jaar onderzoek Longitudinale Effectmonitor JeugdzorgPlus, <https://www.nji.nl/uploads/2021-06/Kijk-op-JeugdzorgPlus.pdf>

Eenzaam Gesloten van Jason Bughwandass en de misstanden die naar voren zijn gekomen bij de voormalige gesloten Jeugdzorg instelling in Friesland, Behandelcentrum Woodbrookers, zouden juist aanleiding moeten zijn voor terughoudendheid; erkent u dat bovenstaande punten aanleiding moeten zijn tot terughoudendheid in het openen van nieuwe gesloten jeugdzorginstellingen?

Vraag 10

Kan u aangeven wat de noodzakelijke start investeringen zijn voor het openen van deze nieuwe gesloten jeugdzorginstelling en welke kostenbegrotingen er voor de komende 3 jaar zijn?

Vraag 11

Van der Helm, stelt dat het: «in de praktijk minimaal een jaar duurt voordat je, ook een kleine, gesloten instelling op orde hebt. In de tussentijd gebeurt er van alles wat het daglicht niet kan verdragen. Jongeren worden het slachtoffer»; met in het achterhoofd de wetenschap dat de centrale overheid de gesloten jeugdzorg zo snel als mogelijk volledig wil sluiten, is deze investering, in tijden van bezuinigingen dan wel wenselijk?

Vraag 12

Deelt u de mening dat het openen van een nieuwe gesloten jeugdzorginstelling niet past in een tijdperk waarin er gewerkt wordt aan het volledig afbouwen van gesloten jeugdzorg en dat deze investering ook niet past binnen de bezuinigingsdoelstellingen die er voor de jeugdzorg zijn vastgelegd?